

Slovenska univerza
za tretje življenjsko obdobje
e-novice

Univerza za tretje življenjsko obdobje **37** let

*Ljudje se obnašamo s svojim pametnim telefonom,
kot da je človek,
in s človekom, kot da je pametni telefon.
Michel Onfray*

Verjamete, da si Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje že 37 let prizadeva za dostojanstvo in razvoj ter boljše življenje starejših? Verjamete, da krepí vaš položaj v družbi, utrjuje družbeno pravičnost in dialog med generacijami? V teh viralnih časih vam bomo hvaležni, če se odločite in nas podprete z delom dohodnine.

Več: <http://www.utzo.si/podprite-univerzo-namenite-ji-del-dohodnine/>

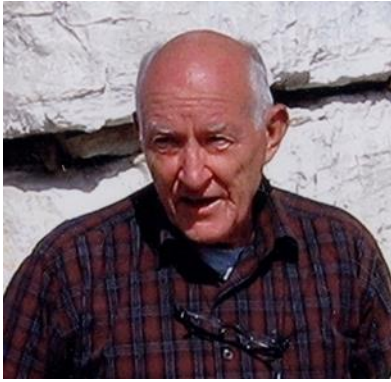
Novi univerzi za tretje življenjsko obdobje na Vrhniki in v Bistrici ob Sotli. Na Univerzi za tretje življenjsko obdobje Maribor izobraževanje nadaljujejo po spletu Oktober 2020

Novi univerzi sta nastali kot del kulturnega centra oziroma območne knjižnice. Prvi koraki, razumljivo, so jih vodili k izbiri dobrih, navdušujočih mentorjev in oblikovanju izobraževalnih programov. Prepričani smo, da se bosta z naslednjimi koraki razvijali v prostor spodbujanja participacije starejših v družbi, krepitve njihove socialne identitete, v javni prostor nastajanja izobraževalnih inovacij in kulture. Postali bosta partnerici drugim organizacijam v lokalni skupnosti, morda tudi svetovalni organizaciji za lokalne oblasti itd. Univerza za tretje življenjsko obdobje Maribor, ki je izšla s Fakultete DOBA ter se preoblikovala v samostojno društvo (samostojen lokalni subjekt), je že na tej poti, ob tem pa vodi izobraževalne programe v podporo dobremu počutju, digitalizaciji življenja starejših, razvoju kognitivnih sposobnosti, komunikativnih spretnosti. Posamezne skupine na Univerzi za tretje življenjsko obdobje Maribor nadaljujejo z izobraževanjem na daljavo.

Ustanovili smo Spletno univerzo za tretje življenjsko obdobje, nadaljujemo s spletnim jezikovnim izobraževanjem

Ljubljana, november 2020

Začetni zapleti z nezadovoljivo infrastrukturo, neustreznimi kamerami in mikrofoni, neposodobljenimi windowsi, nezadostnim obvladovanjem Zooma ali Microsoft Teamsov se umirjajo. Učimo se sproti, vsi: študenti in mentorji. Pridobljene spretnosti pa so prenosljive tudi na druga področja življenja. Več: <http://www.utzo.si/spletna-univerza> in <http://www.utzo.si/spletna-jezikovna-univerza-pridruzite-se-ji>

Starejši moramo biti avantgarda mlajših. Iz intervjuja s prof. dr. Jurijem Kunaverjem Ljubljana, november 2020, po spletu

Na njegovih predavanjih po spletu - to daje njemu in vsem mentorjem veliko dodatnega dela - je zdaj okoli trideset študentov. Med njimi takšni, ki so sprva zavračali učenje na daljavo. Koliko se znajdemo z digitalnimi napravami in aplikacijami, je odvisno od tehnične in tehnološke socializacije, znanja in biografije. Prof. dr. Kunaver je že v času odraščanja očetu ostril merilne naprave za opazovanje nebesnih teles, se v samih začetkih spoprijel z episkopom, se navajal na ATARI, vstopil v prve spletne klepetalnice. Oče mu je zgodaj kupil fotoaparata, da je slikal ključne dogodke na šoli. Dobra vizualna percepcija - in geografija je vizualna veda - pomaga. Sam pravi, da dobro opazuje tudi zato, ker je od malih nog veliko na prostem. Za računalnik si je treba vzeti čas in odkrivati nove poti, nenehno.

Iskali so zamisli za nove jedi Ljubljana, november 2020, po spletu

Delavnice Biotehniške fakultete so bile namenjene predvsem gospodom nad 65 let. Študenti UTŽO Ljubljana so sodelovali z Biotehniško fakulteto v ustvarjalnih spletnih prehranskih delavnicah, kjer so oblikovali zamisli za nove jedi. Odvilo se je deset vsebinsko različnih srečanj. Projekt je nastal v okviru evropske iniciative EIT-Food, ki poskuša zgraditi boljši evropski prehranski sistem, izobraziti potrošnike, preučuje vpliv COVID-19 na prehranske navade državljanov itd. Več: <https://www.eitfood.eu/>

O družbeni vlogi bank, če še obstaja Ljubljana, 25. november 2020, po spletu

Prof. dr. Ana Krajnc se je na povabilo Banke Slovenije udeležila posveta o družbeni vlogi bank. V čigavi službi so banke? Sprva so nastale v podporo državljanom in državi, podrejene so bile gospodarstvu, danes so jim, nasprotno, podrejeni prebivalci in gospodarstvo, kar je velik paradigmatičen preobrat v socialni vlogi bank. Postale so "pretočni kanal kapitala", da bogatejši postajajo še bogatejši. Zato banke zgubljajo svojo nekdanjo socialno vlogo. Banke/kapital so zvladale državi, najširši solidarnostni obliki državljanov. Prof. dr. Krajnc je omenila tudi Krekove ljudske posojilnice, kakršne bi veljalo ponovno uvesti in tako podpreti

skupine, potisnjene na družbeni rob. Dobro bi se bilo tudi spomniti nekdanje prosvetiteljske vloge bank, je še dodala.

Študenti FF na hospitacijah 16. november 2020, po spletu

Študenti FF magistrskega študijskega programa *Izobraževanje starejših* so hospitalirali v spletnem programu *Trgi, stavbe in mostovi okoli nas* (mentorica arh. Meta Kutin) pod vodstvom asistentke Tanje Šulak. Za njih so srečanja s starejšimi študenti UTŽO dragocena, saj so ti tudi predmet njihovega preučevanja. Priznali so, da za arhitekturo in načine življenja v mestu dotlej niso bili posebej senzibilizirani in vsebina predavanj jim je bila tudi s tega vidika zanimiva.

»Ojoj, kovance sem pa doma pustila. Sprejmete bitcoine, ljubo dekle?« (Prispelo na natečaj BAGSO na temo Karikatura in digitalizacija življenja starejših)

BAGSO - Mednarodna konferenca. V času digitalizacije naj nihče ne ostaja zadaj Nemčija, 28. september 2020, po spletu

Če imate dobro internetno povezavo, sodobno internetno napravo in predvsem znanje, se bo digitalizacija naselila v vsa dejanja vašega bivanja; nakupovanje, bančne storitve, kulturo, šport, izobraževanje, zdravje, plačano delo, prostovoljstvo. Lahko boste vplivali na svoje življenje, ostali v stiku, dobivali sveže informacije. V Nemčiji pa so, denimo, našteli devet milijonov »offlinerjev«, predvsem ljudi v visoki starosti, žensk, ki živijo same in imajo nizke dohodke in so nizko izobražene ali migrantke. *Ustvarjati dobre internetne vezi je danes temelj družbene enakosti.* Kaj se torej zgodi, če teh povezav ni? Kje najti pomoč? Dr. Dušana Findeisen s Slovenske UTŽO je na tej mednarodni konferenci predstavila temo *Digitalni pristop k življenju v poznejših letih v Sloveniji*, Tone Dolčič pa v imenu ZDUS-a *pravice starejših*.

Izobraževanje odraslih je tudi pot v družbeno vključenost izobraževalcev, trdijo na ACS Ljubljana, 17.-18. november 2020, po spletu

Odvil se je *letni posvet izobraževanja odraslih* Andragoškega centra Slovenije. Na spletu se je zbralo domala 400 udeležencev! Spoznanja: formalno izobraževanje s svojimi hipotetičnimi potrebami za prihodnost samo zase ni dovolj; izobraževanje odraslih je ključno - se vidi v krizah! - je način vključevanja odraslih in tudi izobraževalcev odraslih v družbo (mag. Tanja Možina, študija o digitalizaciji izobraževanja odraslih). Posvet je moderirala mag. Zvonka Pangerc Pahernik, pri tem pa poudarila vrednote posveta: humanost, odgovornost, tolerantnost. O odprtem dostopu do izobraževanja, 20-ih modelih obnašanja v digitalnem izobraževanju ipd., je razpravljala mag. Mitja Jermol (UNESCO-v mednarodni raziskovalni center za umetno inteligenco na Institutu Jožef Stefan). Presenetilo nas je razmišljanje, da naj bi se Ministrstvo za izobraževanje odslej posvečalo le izobraževanju za delo, vse drugo naj bi pripadlo področju socialnega varstva? To bi zanikalo *izobraževanje vzdolž in širom življenja*, temeljno doktrino, ki jo zagovarjamo, prizadelo bi splošno izobraževanje odraslih, kar bi bil usoden korak v preteklost. V krizah se pogosto priznava le tisto običajno, tisto obče, tisto vsem razumljivo, inovativne oblike in rešitve so ogrožene. Toda, ko kriza mine, bomo takrat ostali brez inovativnih rešitev? Ranljivo je tudi izobraževanje starejših, ki povezuje učenje z delovanjem v dobro skupnosti in krepitev identitete starejših v družbi.

Skupni prostor, ki se odpira navzven in navznoter, podpira dejavno staranje

Vprašanja starejših, ki zanimajo arhitekta, naj ne bodo le vprašanja odvisnosti, krhkosti in varnosti

Društvo arhitektov namerava pripraviti razstavo z delovnim naslovom *Pravica starejših do mesta*. Tema je nadvse aktualna v času prepoznanih in anticipiranih demografskih sprememb oz. staranja velike skupine prebivalcev našega mesta. Domala 20 % prebivalcev Ljubljane ima že danes več kot 65 let. V pokoju v povprečju preživijo od 18 do 20 let. Stereotipi in starizmi arhitektom in drugim onemogočajo, da bi si postavili prava vprašanja. Vprašanja starejših, ki naj zanimajo arhitekta, tako ne morejo biti le vprašanja odvisnosti, krhkosti in posledično varnosti ter varne nastanitve. V luči prebivalstvenih sprememb ugotavljamo, da moramo starejše spoznati ne le z vidika njihovih omejitev, marveč tudi in predvsem z vidika njihovih *kompetenc in razvojnih zmožnosti, ki konstruirajo njih same in skupnost*. Pri razstavi, če jo bo mesto podprlo, bodo sodelovali tudi starejši sami.

Ali poznate Karla V. in veste, zakaj imajo belgijski vrči za pivo tri ročaje?

Ljubljana, november 2020, po spletu

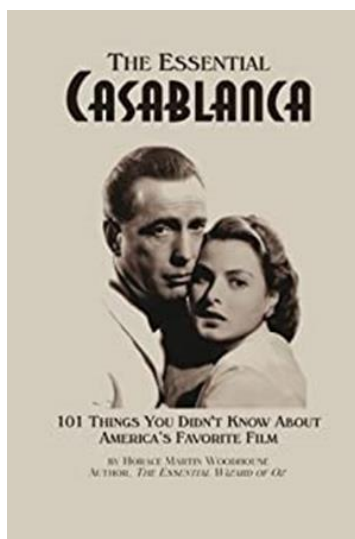
Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je s spletnim prikazom projektnih rezultatov zaključila evropski projekt *Štirje elementi* (zemlja, ogenj, voda, zrak). Nastala je knjižnica mitov, legend, pravljic (nesnovna kulturna dediščina) evropskih držav. Tam zvemo, denimo, kdo je bil dobri zmaj Jami ali sveti Socerb, v učbeniku spletnega tečaja pa, kakšna je povezava med Karlom V. in triročnim vrčem za pivo. V knjižnici so popisane tudi dobre prakse izobraževanja starejših (povezava učenja z delovanjem) ter didaktični viri za strokovno izobraževanje učiteljev angleščine kot tujega jezika. Nastale so elektronske knjige, učbenik za slabo slišče in osebe z disleksijo. Zaključni dogodek so pripravile Urška Majaron, Lidija Bertonec in Dušana Findeisen. Več: <https://www.4-elements.eu/en>

LearnersMot v Španiji prejel priznanje za najboljši projekt. LearnersMot2 mu je že za petami

Reus, november 2020, po spletu

Koordinatorica projekta je bila in je španska EDENSOL, partnerica Slovenska UTŽO pa prispeva svoje poznavanje vprašanja funkcionalne pismenosti, temeljnih spretnosti starejših zaposlenih, brez katerih je ogrožena njihova zaposlitev in konkurenčnost podjetij. Da so v stanju funkcionalne nepismenosti - iz šol pridejo nezmožni za uspešno življenje - ljudje niso krivi sami (čustvena prikrajšanost, dolgotrajna bolezen, disleksija ob nerazumevanju okolja, družbene prekinitve, družbena nepravilnost itd.). Med projektom se je odprla kopica vprašanj. Okrepljeno partnerstvo je z začetnim srečanjem po spletu zaoralo ledino. Odprta so številna vprašanja, tudi matematičnih spretnosti za vsakdanje življenje. Obravnavali jih bomo v projektu LearnersMot2, s katerim bomo skrbeli za nenehno motiviranje manj izobraženih starejših delavcev za učenje. Nova partnerica Univerza Goce Delčev iz Štipa bo razvila ustrezno aplikacijo. Več: <http://www.learnersmot.eu/>

SPIDW je zaokrožil cikel naših projektov filmske vzgoje in digitaliziranega izobraževanja Augsburg, november 2020, po spletu

V tem projektu programa Erasmus+ smo se učili razumevati kinematografski jezik, vizualno pismenost, rabo digitalnih aplikacij, Moodle itd., snemali smo filme, se učili uporabljati primerno glasbo, svetlobo, temo itd. V filmih ima vse svoj pomen. Pa ga znamo razvozlati? Zdaj nastaja še priročna knjižica, ki sledi projektu in spoznanjem. Slovenska UTŽO pa se ne izraža več samo z besedilom, marveč tudi s filmi.

Kaj bomo s tabo? Inštitut za disleksijo se je tokrat po spletu srečal s starši otrok »dis« Ljubljana, 26. november 2020, po spletu

Starši otrok z disleksijo se pogosto počutijo sami, brez opore. »Vsak otrok ima svojo zgodbo ... a kakšna energija se je čutila, ko nas je bilo toliko staršev skupaj ... sem kar videla vse otroke, kako bodo nekoč uspešni in bo ves naš trud poplačan,« je zapisala udeleženka. Domala petdeset udeležencev je bilo na prvem spletnem predavanju prof. dr. Ane Krajnc. Sodelovali so tudi starejši odrasli z disleksijo s svojim pričevanjem. Disleksijo je težko razumeti, kajti ima veliko podob. Učitelji in šolski psihologi občasno zmotno vztrajajo in otroku nalagajo naloge, ki jih ta zaradi nevrološkega ustroja možganov ne more opraviti na pričakovani način. Otrok pogosto opazuje, je videti pasiven, brez zanimanja. Otrok z disleksijo potrebuje precejšnjo količino dražljajev, da prične delovati. Lahko ima grozde izjemnih zmožnosti, lahko je pri njem prizadeta zmožnost, potrebna za vse, kar je v seriji (vezanje vezalk, abeceda, organizacija besedila, zaporedje mesecev, dejanj itd.). Lahko ima težave z ustvarjanjem vizualne ali slušne predstave pomenov. Lahko ima prizadeto slušno ali vizualno dožemanje. Namesto da bi učitelji pričeli pri tistem, kar ima otrok rad, se držijo učnega načrta. Razumljivo, v razredih z veliko učenci. Poglobljajo se otrokovi občutki manjvrednosti, nezmožnosti, nerazumljenosti. Predavanje, ki mu je sledilo medsebojno svetovanje, je ustvarilo novo zalogo znanja, ki so ga prispevali starši s svojimi opisi. Srečanje na spletu se je zavleklo krepko čez predvideni čas, organizirala in moderirala ga je andragoginja mag. Petra Bališ. Več: <http://www.utzo.si/o-institutu-za-disleksijo>

Dobro branje

Partnerska organizacija *Querarum* z Dunaja nam je posredovala v branje besedilo, ki ga povzemamo. Člani mreže *Social Care Future Network* iz Birminghama so objavili izhodišča za spremembo zastarelega sistema socialnega varstva. Predhodno raziskovanje je potekalo v

ZDA in v štirih fazah, s katerimi so avtorji študije iskali odgovor na svoja raziskovalna vprašanja: (1) kaj želimo, da se v sistemu spremeni in (2) koga velja prepričati? "Socialno varstvo" je zdaj razumljeno kot enosmerna storitev skrbi za pomoči potrebne in starejše. Je storitev, ki jo "izvajalci ponujajo" in jo drugi "sprejmejo". Obravnava se kot nekakšno darilo, *od prejemnikov pomoči pa se pričakuje malo, kar vodi v stigmatizacijo uporabnikov*. Že uporabljena strokovna terminologija je nespoštljiva in zastarela. Nevladne organizacije pa že desetletja dolgo vemo, da ne gre zgolj za "ponujanje" storitev, denimo izobraževanja starejših itd. Nikakor! Gre za to, da človek v poznejših letih lahko živi na način, ki ga ceni, da lahko uveljavlja svoje vrednote in zmožnosti. Da se vključi v podporne strukture in mreže, tako kot se je vključeval vse svoje življenje (v šoli, na delu itd.). *Ne gre torej za skrb za starejše, marveč za skrb za to, da se človek "lahko zagleda drugače, da postane tisto, kar lahko postane"* (Germaine Geer). Gre tudi za podporo strokovnjakom, da lahko omogočajo starejšim, da ti postanejo bolj vključeni, bolj sodelujoči na način, ki je dober za celotno skupnost. Gre za ustvarjanje vzajemnostne podpore.

Priporočamo, vabimo

Oglejte si Dunaj: cesarske sanje dinastije, britanska dokumentarna oddaja v treh delih
Po zmagi nad Napoleonom je Dunajski kongres v letih 1814 in 1815 mesto za več mesecev spremenil v politično in družabno prestolnico Evrope. Habsburžani so znova trdno zgrabili politične vaje celine, a so sčasoma vse težje obvladovali veliko večnarodno državo. Leta 1867 je Avstrijsko cesarstvo postalo dvojna monarhija Avstro-Ogrska, pravice zase pa so zahtevali tudi drugi slovanski narodi. Več: <https://www.rtv slo.si/4d/arhiv/174735969?s=tv>

Širimo obzorja, združujemo ljudi
Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Če besedilo ni oblikovano in slik ne vidite, pritisnite na Pogled ali View in nato HTML.

Spletne novice slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje ureja Dušana Findeisen.

Če novic ne želite več prejemati, to sporočite na naslov univerza3@siol.net